

Šifra kandidata:

Državni izpitni center

P 2 3 1 T 5 0 2 1 1

SPOMLADANSKI IZPITNI ROK

GASTRONOMIJA IN TURIZEM S PODJETNIŠTVOM

Izpitna pola

Četrtek, 8. junij 2023 / 90 minut

Dovoljeno gradivo in pripomočki:

*Kandidat prinese nalivno pero ali kemični svinčnik, ravnilo ter
numerično žepno računalno brez grafičnega zaslona in možnosti simbolnega računanja.
Kandidat dobi konceptni list in ocenjevalni obrazec. Izpitni poli je priložena barvna priloga.*

POKLICNA MATURA

NAVODILA KANDIDATU

Pazljivo preberite ta navodila.

Ne odpirajte izpitne pole in ne začinjajte reševati nalog, dokler vam nadzorni učitelj tega ne dovoli.

Prilepite oziroma vpišite svojo šifro v okvirček desno zgoraj na tej strani, na ocenjevalni obrazec in na konceptni list.

Izpitna pola je sestavljena iz dveh delov. Prvi del vsebuje 15 krajših nalog, drugi del pa 8 strukturiranih nalog. Število točk, ki jih lahko dosežete, je 50, od tega 20 v prvem delu in 30 v drugem delu. Za posamezno nalogo je število točk navedeno v izpitni poli.

Rešitve pišite z nalivnim peresom ali s kemičnim svinčnikom in jih vpisujte v izpitno polo v za to predvideni prostor. Pišite čitljivo. Če se zmotite, napisano prečrtajte in rešitev zapišite na novo. Nečitljivi zapisi in nejasni popravki bodo ocenjeni z 0 točkami. Osnutki rešitev, ki jih lahko naredite na konceptni list, se pri ocenjevanju ne upoštevajo.

Zaupajte vase in v svoje zmožnosti. Želimo vam veliko uspeha.

Ta pola ima 16 strani (1–16), od tega 4 prazne. Barvna priloga ima 2 strani (17–18).

Prazna stran

OBRNITE LIST.

1. DEL

Obkrožite črko pred pravilno rešitvijo.

1. Višina celotnih stalnih stroškov v podjetju je med drugim odvisna tudi od

- A vrednosti porabe živil.
- B prodajnih cen storitev in izdelkov.
- C vrednosti porabe elektrike.
- D nabavne vrednosti opreme.

(1 točka)

2. Med pomožne pravne predpise na področju gostinstva in turizma prištevamo

- A pravilnik o kategorizaciji nastanitvenih obratov.
- B posebne uzance v gostinstvu.
- C zakon o spodbujanju razvoja turizma.
- D zakon o gostinstvu.

(1 točka)

3. Podjetje je kupcu izstavilo račun za opravljene storitve v vrednosti 300 EUR. Kupec mora račun plačati v 8 dneh. Podjetje ima v času, ko čaka na plačilo izstavljenega računa,

- A giblivo sredstvo vrednosti 300 EUR v denarni obliki.
- B giblivo sredstvo vrednosti 300 EUR v materialni obliki.
- C giblivo sredstvo vrednosti 300 EUR v obračunski obliki.
- D giblivo sredstvo vrednosti 300 EUR v obliki zalog.

(1 točka)

4. Kako imenujemo obseg poslovanja, pri katerem podjetje doseže največji dobiček?

- A Optimum.
- B Prag rentabilnosti.
- C Meja rentabilnosti.
- D Cona progresije.

(1 točka)

5. ITM gospe Franje je 28,5. Kakšno je njeno stanje prehranjenosti?

- A Gospa ima prenizko telesno maso.
- B Gospa ima normalno telesno maso.
- C Gospa ima čezmerno telesno maso.
- D Gospa je debela.

(1 točka)

6. Katero živilo je dober vir vitamina D?

- A Krompir.
- B Jajčni rumenjaki.
- C Črni ribez.
- D Oljčno olje.

(1 točka)

7. O kakšnem poslušanju govorimo, kadar nas tema, o kateri se pogovarjamo s sogovornikom, ne zanima in ne dojamemo sporočila v celoti, ampak samo del?

- A Obrambno poslušanje.
- B Dobesedno poslušanje.
- C Monopoliziranje.
- D Selektivno poslušanje.

(1 točka)

8. V Trziču vsako leto poteka tradicionalna prireditev

- A Pivo in cvetje.
- B Šušarska nedelja.
- C Borovo gostüvanje.
- D Kravji bal.

(1 točka)

9. Katera trditev pravilno opisuje Kras?

- A S suhozidom so Kraševci razmejevali posesti, gradili hiše in pastirska zavetja.
- B Za pokrajino je značilna rjava prst jerovica.
- C Za turizem sta najpomembnejši Postojnska jama in Kobilarna Lipica.
- D Poselitev je gosta in enakomerna, z večjimi naselji Sežana in Divača.

(1 točka)

10. Preglednico dopolnite tako, da pri Pivški kotlini napišete eno kulturno znamenitost in pri Beli krajini eno naravno znamenitost, ki si jo tam lahko ogledamo.

	Naravna znamenitost	Kulturna znamenitost
Pivška kotlina		
Bela krajina		

(2 točki)

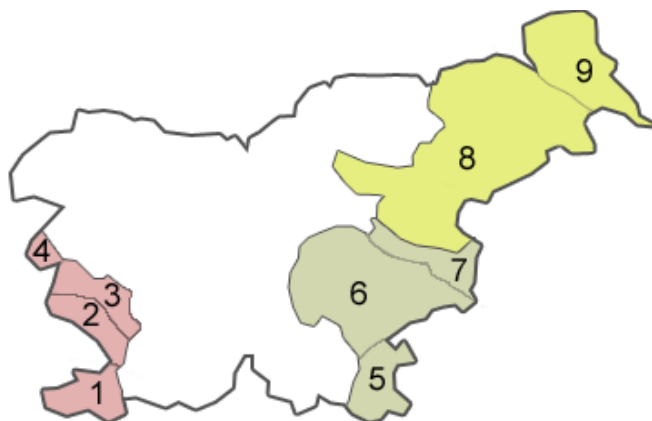

11. Med naštetimi geografskimi imeni obkrožite dve imeni, ki sta dolini.

Pokljuka   Solčava   Vrata   Kozjak   Haloze   Trenta

(2 točki)

12. Na zemljevidu slovenskih vinorodnih dežel so vinorodni okoliši, označeni s številkami. V preglednici pod zemljevidom so naštetna vina z zaščito PTP. V stolpcu desno od imena vina pripišite številko območja pridelave.

(Prirejeno po: <https://martamojca.wordpress.com/2008/06/07/zgodovina-vinarstva-pri-nas/>. Pridobljeno: 13. 9. 2021.)

Ime vina	Številka območja pridelave
ritožnojčan	
cviček	
teran	
bizeljčan beli	

(2 točki)

13. Turistična agencija je prejela račun za porabo vode v višini 25 EUR. Znesek omrežnine (priključek) na računu je 5 EUR, preostala vrednost računa je poraba vode.

Dopolnite poved.

Iz opisanega sledi, da je vrednost stalnih stroškov na tem računu _____ EUR,

spremenljivih stroškov pa _____ EUR.

(2 točki)

14. Podjetja v svojih letnih poročilih evidentirajo različne podatke. Na črtice ob naštetih podatkih na levi strani napišite številko letnega poročila, v katerem so evidentirani podatki.

_____ vrednost zalog

_____ vrednost prejetih dividend

_____ vrednost obveznosti do dobaviteljev

_____ vrednost terjatev do kupcev

1 bilanca stanja

2 izkaz poslovnega izida

(2 točki)

15. Zakaj je pomembno komuniciranje med ljudmi?

(1 točka)

2. DEL

1. V okrepčevalnici Maj pripravljajo odlične sendviče z lososom. Na določen dan so pripravili 200 sendvičev. Za en sendvič so porabili 0,05 kg lososa, ki so ga nabavili po nabavni ceni 18 EUR za kg. Na ta dan so prodali 190 sendvičev po prodajni ceni 2 EUR.

- 1.1. Izračunajte dnevni potrošek lososa pri pripravi sendvičev.

Izračun:

Rezultat:

(1 točka)

- 1.2. Izračunajte dnevni strošek lososa pri pripravi sendvičev.

Izračun:

Rezultat:

(1 točka)

- 1.3. Pojasnite razliko med potroškom in stroškom lososa v sendvičih.

(1 točka)

- 1.4. Izračunajte, koliko je znašal dnevni odhodek lososa pri prodaji sendvičev.

Izračun:

Rezultat:

(1 točka)

- 1.5. Izračunajte, koliko je znašal dnevni prihodek pri prodaji sendvičev.

Izračun:

Rezultat:

(1 točka)

- 1.6. Dobavitelj je losos dobavil na dan, ko so pripravljali sendviče. Račun za dobavljeni losos morajo plačati 20 dni po dobavi.

Iz opisanega sledi, da je strošek časovno nastal (podčrtajte pravilno navedbo)

pred izdatkom / za izdatkom . Višina izdatkov v okrepčevalnici Maj vpliva na

(podčrtajte pravilno navedbo) likvidnost / ekonomičnost poslovanja

okrepčevalnice Maj.

(2 točki)

- 1.7. Navedite primer poslovnega dogodka v podjetju, ko ima podjetje strošek, nima pa izdatka.

(1 točka)

2. Prijateljici Metka Sek in Tina Mak sta lastnici podjetij in na trgu opravljata gospodarsko dejavnost.

2.1. Metka Sek je samostojna podjetnica in ima v lasti gostilno Pirat. Pravilno napišite kratko obliko imena firme za podjetje Metke Sek.

_____

(1 točka)

2.2. Celotno premoženje Metke Sek znaša 200.000 EUR, v tem premoženju znaša vrednost njene gostilne Pirat 120.000 EUR.

Iz opisanega sledi, da odgovarja Metka Sek za obveznosti iz poslovanja gostilne Pirat v višini _____ EUR.

(1 točka)

2.3. Gostilna Pirat je v minulem letu ustvarila pozitiven poslovni izid.

Iz tega sledi, da plača Metka Sek, samostojna podjetnica, kot lastnica gostinskega obrata Pirat za prejšnje leto državi davek, ki se imenuje _____.

(1 točka)

2.4. Tina Mak je lastnica podjetja Porcelan, d. o. o., ki se ukvarja s prodajo gostinske opreme. Lastništvo svojega podjetja želi razširiti in pritegniti nove družbenike v podjetje. Kolikšno je lahko najvišje možno število družbenikov v podjetju Porcelan, d. o. o.?

_____

(1 točka)

2.5. Tina Mak ima zasebno premoženje v vrednosti 110.000 EUR in je v podjetje Porcelan, d. o. o., vložila 70.000 EUR lastnega kapitala.

Iz opisanega sledi, da odgovarja Tina Mak za obveznosti poslovanja podjetja Porcelan, d. o. o., v višini _____ EUR.

(1 točka)

2.6. Podjetje Porcelan, d. o. o., je v minulem letu ustvarilo 25.000 EUR bruto dobička. Izračunajte, koliko davka na dobiček za preteklo leto mora plačati podjetje Porcelan, d. o. o., državi, če je stopnja davka na dobiček 19 %.

Izračun:

Rezultat:

(1 točka)

3. Družina Svetlin se je odločila za kolesarski izlet na območju na sliki 1 v barvni prilogi. Na poti so se ustavili v Gostišču stari hrast in pojedli kosilo.

3.1. Kot hladno predjed so jim ponudili prleško tünko. S katero označbo je zaščiten ta mesni izdelek?

(1 točka)

3.2. Poimenujte zaščiteno maščobno živilo, značilno za obiskano območje, s katerim je bila pripravljena solata.

(1 točka)

4. Ogljikovi hidrati so za človeka najpomembnejše energijske hranilne snovi. Priporočen dnevni vnos ogljikovih hidratov je odvisen od energijskih potreb posameznika.

4.1. Izračunajte najmanjšo količino ogljikovih hidratov (v gramih), ki naj bi jo po priporočilih uravnotežene prehrane zaužila oseba, ki na dan potrebuje 10500 kJ energije. Rezultat zaokrožite na celo število.

Rešitev: _____ g ogljikovih hidratov.

(1 točka)

4.2. Naštejte tri razloge za različne energijske potrebe posameznikov.

(1 točka)

5. Naštete so narodne jedi.

mežerli, frika, bograč, pinca, dolenjske kepe, retaši, mulce, matevž, vrtanek

5.1. Med naštetimi jedmi izberite štiri mesne jedi.

(1 točka)

5.2. Izpišite dve jedi, ki ju lahko ponudimo kot sladico.

(1 točka)

6. Predalpsko Slovenijo sestavljajo številna hribovja. Naloge se nanašajo na hribovje, označeno s črko A na sliki 2 v barvni prilogi.

6.1. Poimenujte hribovje.

(1 točka)

6.2. Katera tradicionalna dejavnost se je v tem hribovju razvila na osnovi kremenala/kremenovega peska?

(1 točka)

6.3. Hribovje turisti radi obišejo v vseh letnih časih. Med bolj obiskanimi znamenitostmi je tudi Šumik. Katera naravna znamenitost se skriva pod tem imenom?

(1 točka)

6.4. V zimskih mesecih je hribovje zanimivo za smučarje, saj je tam več smučarskih središč. Napišite ime dveh smučarskih središč.

(1 točka)

7. Slika 3 v barvni prilogi prikazuje Vipavsko dolino z Goriškim poljem.

7.1. Na sliki 3 v barvni prilogi so s številkami označena večja naselja. Katera številka označuje Novo Gorico? Obkrožite pravilni odgovor.

Številka 1

Številka 2

Številka 3

Številka 4

(1 točka)

7.2. Zakaj Vipavo imenujemo tudi slovenske Benetke?

(1 točka)

7.3. Napišite eno kulturno znamenitost Vipave, ki je zanimiva za obiskovalce.

(1 točka)

8. Direktor hotela gospod Kos je v svoji pisarni sprejel bodočega študenta turizma.

8.1. Kdo prvi pozdravi?

(1 točka)

8.2. Kdo prvi ponudi roko?

(1 točka)

8.3. Ali mora direktor študenta vikati?

(1 točka)

Prazna stran

Prazna stran

Prazna stran

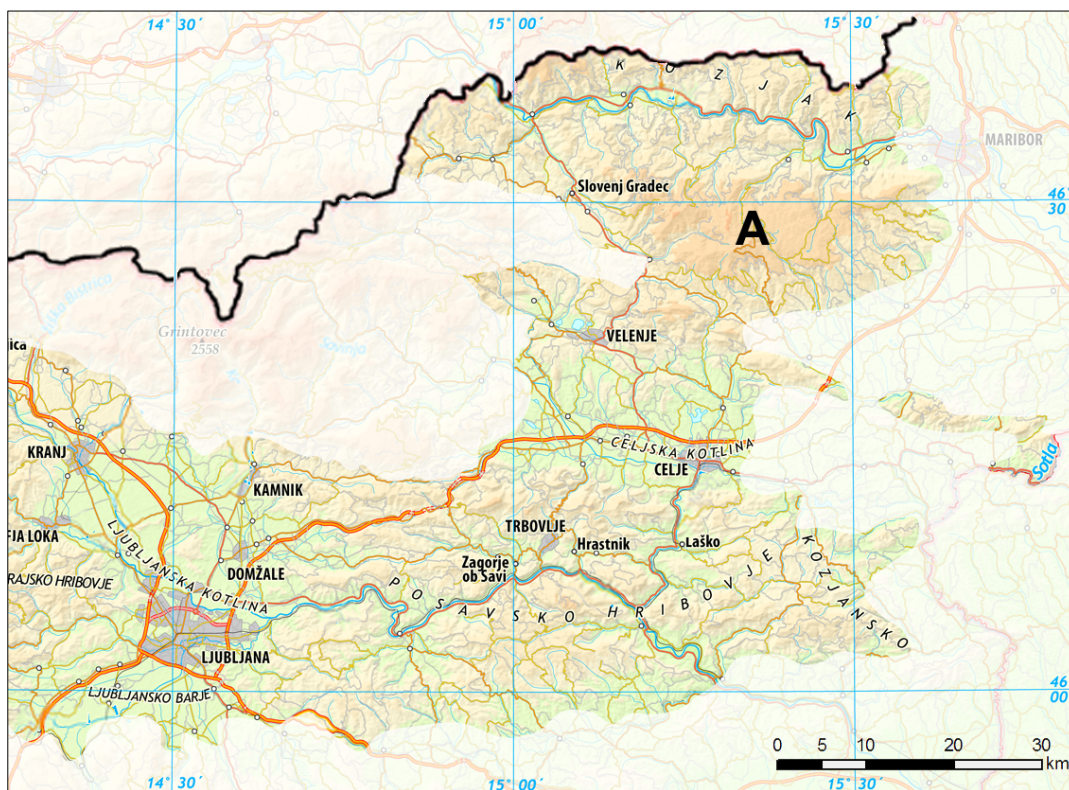

Barvna priloga (k Izpitni poli – Gastronomija in turizem s podjetništvom)

Slika 1

(Prirejeno po: <http://tunka.si/sl/prleska-tunka/zascita/>. Pridobljeno: 13. 9. 2021.)

Slika 2

(Prirejeno po: <https://eucbeniki.sio.si/geo9/2642/index4.html>. Pridobljeno: 30. 4. 2021.)

Slika 3

(Prirejeno po: Atlas Slovenije za osnovne in srednje šole, str. 22, Ljubljana, Mladinska knjiga Založba, d. d., 2014.)